

# MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

Társadalmi és gazdasági hetilap

**ELŐFIZETÉSI ÁR:**

Égész évre 10 kor., fél évre 5 kor., egyes szám 20 fillér.

Előfizetési és hirdetési pénzek és reklamációk:

BALKÁNYI ERNŐ címére Muraszombat küldendők.

**Laptulajdonos és kiadó:**

Muraszombatjárás Gazdaszövetség.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények a lap szerkesztőségébe küldendők.

Hirdetési díj: 3 hasábos petítor egyszeri hirdetésnél 60 fillér A sor duplán számít, ha benne aláhúzott szó van.

**Nyitlitter sora 80 fillér.**

## Missió.

Hivatás, mely kötelességekkel jár. Küldetés, mely feladatokban áll. Cselekvési kör, melyben az ethikai, morális és szociális gondolatok, emberi alapérzések a reális életnek gyakorlatilag beadandók és megvalósítandók.

Szűkebb patriánknak, járásunk köré tében is így van ez. Legalább lennie kell. Tudjuk, érezzük mindnyájan — és ebben nincsenek ellentételek — hogy haladnunk kell. És csak előre! Felvetetnek az egyedek: a lakosok által ideák, fel is vetődnek önmaguktól a haladást szolgáló eszmék, de a gyakorlati megvalósuláshoz azok vajmi ritkán jutnak el. Folyának rendesen tanácskozások, tartanak értekezletek, elhangzanak mély jelentőségű szavak. — mindezek aztán legtöbbször egy mostoha ponton megakadnak.

Ne legyen ez tovább így. Igazán elérkeztünk a tettek idejéhez. Tudni és ismerni kell mindenkinek már: az idő pénz, nagy vagyon. Az időben az ember csak annyit ér, mennyi hasznos és cél-szerű munkát tenyleg elvégez.

Annai a teendő járásunkban, annak székhelyén: mondjuk, már nagyközségünkben és a kisközségi központokban, hogy minden ember abból bőven kivetheti részét, csak cselekedni kell, de cselekedni és pedig ésszerűen, célszerűen. Nem összehajthatatlan és nem összeférhetlenség állásokban, hanem abban a hivatásban, hová az egyént sorsa állította, abban a küldetésben, hol feladatát a járás javára betölteni is tudja. Félre az egyéni sajátos érdekekkel! Álljon félre az, ki hivatását betölti, feladatát elvégezni nem tudja, ki nem odavaló, kit beteges hiúság tölt el.

Nagyon sokat kellett tapasztalunk, nagyon sokat kell még tanulunk. Elszigetelten és érdekarharcok között állott az itteni közélet a multban. Ezért sok-sok egyébként elérhető eredménytől elesünk. És visszamaradtunk. Mert a kellő áldozatot félt mindenki. Nem az egyetemes érdek, hanem az öns cél volt az elv. A személyes viaskodásnak ideje legyen a multé. Fátyolt mindenre, ami elmúlt. Azon nem segíthetünk. De a jövőt építsük mennél szebben, mennél jobban, mennél gyorsabban. És itt tömörülünk, megegyezünk, egymást megértünk kell.

Actuálisak a rokkantak intézményei, a szegények ügye. Menedéket kell alkotni az előbbi hősöknek, kik értünk lettek rokkantá — az utóbbiaknak, kik a társadalom érdekében végeztek munkájukkal, vagy a sors csapásai által lettek elagottakká. Hirdesse a nagyközségben valami emléket

a járásnak halott hősei iránti örök hódolatát. Intézményekkel biztosítandó a cultura, a civilizáció, a gazdagság stb., amelyet a vendöböl teljesen magyarrá lett. e most már izzig-vérig magyar járás mégis a derék munkások nemes munkájával elért. Mindenütt jelszó: előre!

**Könyvujdonságok** a megjelenés után azonnal kaphatók, ugyszintén Olcsó Jókai — Modern Könyvtár — Magyar Könyvtár — Ifjúsági iratok — Gyermek képes és mesekönyvek raktáron nagy választékban. — **Balkányi E. Muraszombat.**

## Szükséglet a háboru után.

Oly kérdés ez, melynek complexuma kimeríthetlen. Egy tény a valóság: új világra ébredünk, melyben új életre és az új életnek új erőre van szüksége. Ezek az erők azok, melyeket mindnyájunknak adni, megteremtteni kell.

Ezeknek az erőknek felkutatásán dolgozik már sok-sok elme, az arra hivatott tényezők táborá. Itt azokat felölelni egyszerre nem is tudjuk és ez szerény körünket túl is haladja. Egy a mi szempontunkból is figyelmenre méltó közleményt akarunk csak itt leszögezni, melyet a »Bund der Landwirte« hivatalos lapban olvashatunk.

Arról tárgyal az a cikk, hogy a nagy ember-, állat- és anyagvesztés, amit elszenvedtünk, kell, hogy hatással legyen a mezőgazdasági üzemekre. A hiányok pótlásán kívül a nép elmezését a külföldtől teljesen függetleníteni kell. Nagy feladatok hárulnak e téren a szervezetekre. A kimerült földet az istállótrágya nagy hiánya miatt is műtrágyával kell művelni, amihez tüke is szükséges. Erről a takarékpénztáraknak kell gondoskodni. Szövetkezeti vagy érdekközösségi, társulási alapon kell a mocsarak kiszáritásáról, az állattenyésztés fejlesztéséről gondoskodni. Kevesebb lesz a munkás, jobban kell igénybe venni a gépeket. Ez a gépészvizek, gyárak feladata. Igaerőt igen jól pótolhatunk mezei vasutakkal, amit szintén társulati uton lehet hasznosítani és megteremtteni. A villanyerőt ugyanilyen módon kell igénybe venni minden legkisebb gazdasági üzemnél.

Igen ám, de mindenhez szervezkedni kell. A német gazdák már e kötelességet teljesítik, és hol vagyunk mi? Miért nézzük keresztbe tett karokkal az előttünk hömpölygő Mura vízének önként kínálkozó nagy erejét? Rántsuk ki önmagunkat a multak közönyéből, még akkor is ha minden vagyoni erőnk kell ezen vízi erő értékes kihasználásához odaadni. Ha ezt megtettük, ha az erőt feljuttatjuk, a gyártelepek özöne kell, hogy nyomán létesüljön és végig az egész járásron mindea nagy és kis mezőgazdasági üzem minden működéséhez megkapja a fejlődéshez szükséges erőt. Épp így talpra állanak az ipari üzemek és felvirágozik mindezekben a nagy kereskedelem.

Egy szükséglet ez a sok közül. Ezt teremtsük meg, a többitől pedig meg ne feledkezzünk és akkor élvezzük azt a milieut is, mely kulturát ad, olyant, mely az ősi magyar erényekben gyökerez. — gazdasági jólétet ad, olyant, a mely a mindennapi kenyeret ad ebben a vérel szerzett és vérel százszor megmártott országban.

S.

## Katonáink ruhái.

A katonák ruháinak felruházása körül eddig uralkodott zűrzavar megszüntetése céljából és azért, hogy a jogosultak jogos tulajdonukhoz juthassanak, a hadügyminiszter rendeletet bocsájított ki, melyről háziezredünk parancsnoksága átíratban értesítette megnyék alispánját. Ezt az átíratot tájékozas, tudomásul vétel és mihezartás céljából alább közöljük:

A hadügyminiszter rendelkezései szerint a hősihalált haltak, a fronton kívül elhalt, eltűnt és hadifogságban elhalt katonák nálunk kezelt civilruhái és más egyéb ingóságai a jogosult örökösöknek kiadhatók. Ezredünk legénységének hozzátartozói gyakran fordulnak hozzánk oly irás- és szóbeli kérelemmel, hogy ezen ingóságok részükre kiadassanak, de jogosultságuk vagy személyazonosságukat igazoló közs. bizonyítványon kívül semmi más bizonyító eredetű hivatalos iratot nem csatolnak kérvényeikhez, illetőleg nem tudnak felmutatni.

Az általános mozgósítás zűrzavarai közepette és a későbbi tömeges felszerelések alkalmával a sok ezer leadott láda, zsák és csomag nem volt elrendezhető úgy, hogy a bennük lévő holmik tulajdonosainak személyazonosságára nézve kétség fenn ne forogjon, mert azok rendszerint minden jelzés nélkül adtak le, legfeljebb névvel ellátva és csak a rendezés folytán volt megállapítható az esetleg bennük maradt levelek, szelvények stb.-ből a hozzátartozók nevei, lak- vagy illetőségi helyök. A K. u. K. M. Abt. 13. Ecl. No. 4491. rendelkezései alapján a katoná póstestek raktáraiban elhelyezett civilruhák újonnan rendezési, tisztítási, leltározási munkálatai most vannak folyamatban, de a személyazonosságok pontos megállapítása a fentebb jelzett hiányok miatt most sem vihető teljesen keresztül.

Az érdekelték tehát felesleges fáradságnak — pénzkidadásnak teszik ki magukat, ha a már említett hiányos módon fordulnak szó- és írásbeli kérelmekkel hozzánk, eltekintve attól, hogy a sürgös és nagyarányú munka keresztül vitelében akadályoznak, bennünket. Miért is kérjük Nagyságodat, méltóztatásuk közhírre tétel végett felhívni a járások főszoalgarbírái utján az egyes jegyzőségeket, az alábbiakra vonatkozólag:

1. A szolgáló és hadifogságban lévő katonák civilruházata (egy kalap, egy kabát, egy nadrág, egy pár cipő vagy csizma) ki nem adható, legfeljebb a láda, a netán benne lévő fehérenművel és aprósággal.

Lapunk elfizetési ára egész évre 10 korona, félévre 5 korona.

2. A hősi halált haltak, front mögötti országrészekben elhunytak, eltűntek, — tartósan szabadságoltak s bármi címen felmentettek, (50 éven felüliek) nálunk elraktározott dolgai, u. m. láda, civilruha és egyéb ingóság személyes jelentkezésre, vagy írásbeli kérelemre kiadhatók és pedig azonnal, ha a kérvényhez a halálesetet igazoló peccsétell ellátott hivatalos irat (bélyegmentes habotti akvi. — kivonat, — értesítő a tábori lelkesz. hiv. értesítése, a »Vörös-Kereszt« vagy az »Orsz. hadigondozó hivatal« lepecsételt lapjai, hagyatékátadó végzés, szabadságlevel, katonai lap) csatolattik, illetőleg személyes jelentkezésnél — a személyazonosságot igazoló közs. bizonyítványon kívül felmutattatik. Ellenkező esetben a haláleset igazolása általunk az ezred irodája útján történik s ez az eljárás hosszabb időt igényel.

3. Az ingóságok postai kézbesítése az illetékes járásbírók útján történik.

4. Gyakran fordul elő, hogy a kért ingóságok fél nem találhatók, vagy a teljes hasznavehetlen civilruhák a K. u. K. Kr. M. Abt. 13. Ért. No. 4491. rendelkezései szerint a hadifoglalt táboroknak már átadattak, erről a kérelmezők szó vagy írásbeli uton hivatalosan értesítettni fognak. Pénzbeli kárpótlásnak ezen esetekben helye nincs.

5. Ajánlatos, hogy a kérelmező felek feltüntessék kérvényeikben: hol birt a ruha egykori tulajdonosa illetékeséggel, hol lakott bevonulása előtt utóljára, mi volt a civil foglalkozása és mit tartalmaz a láda, a csomag vagy a zsák (részletes felsorolással a felsőruhaneimiekre vonatkozólag).

6. A kérvény lehet jegyzőkönyvi elintézés) és mellékletei bélyegmentesek és hozzánk ezenkívül pedig a wieni póttést iródhoz címzendők.

Hirdetések a kiadóhivatal címére küldendők.

## H I R E K.

### Sorozás.

Hangos volt az utca, nótás ifju-sereg járta csapatostul a várost. Mindennapi csendességünkből kizökkenve néztük, a mint a legénykéek agyonpántlikázott kalapjukat lengetve, nagyokat kurjongatva vonják magukra a figyelmet.

Megtelnek az ablakok kíváncsiakkal. Néhol az általános rokonérzés, néhol a közelebbi vonatkozású gondolatok kiválása hangolja az embereket. Az utca hangulata átcsap, magával ragadja a nézőket is és legemberibb jókívánságaink kísérik majdan küzdelmes utjukra legujjabban felavatott vitézeinket.

Bizonyos az, hogy ifju lelkesedésük nem csupán pillanatnyi, hogy állni fogják a rettentő tusát. Sok lemondással, tengernyi nélkülözéssel megküzdve sorakoznak bevehetetlen torlaszként, hogy újból Hazát szerezzenek mindannyiunknak.

Ők megteszik a magukét. Hoznak hírt, dicsőséget — mindannyiunknak. De vajjon mit nyújtunk majd mi? Higjük, hogy több szeretet, több emberséges érzést! Ha a poklok poklából néha haza térnek, hogy szeretteik körében némileg felfrissülhessenek, hogy újból előről kezdhessék, vajjon ezután is csak azzal fogadjuk, hogy: — Már megint itthon van?

Vagy ha a vérük, életük árán megvédett otthonunk kényelméből kérnek valamit, hogy ennivalójuk, hogy ruhájuk legyen, úgy central is csupán morzsákat a foszlányokat dobjuk oda!?

Gyermekarczu emberek! Ti megisméritek a kötelesség tövisét s bizonyos, hogy romlatlan lelketekből csak a legjobb fakad. Bár annyira megtenni kötelességet mindenki!

rr.

— **Főispánunk gyásza.** Kenessey Béla erdélyi ref. püspök 60 éves korában meghalt. A népszerű főpap halála felekezeti különbség nélkül mély részvételt keltett. Benne Dr. Ostffy Lajos főispánunk nagybátyját gyászolja.

— **Az utolsó Kossuth meghalt.** Kossuth Lajos második fia, Kossuth Lajos Todor 73 éves korában mint mérnök emigrációjában, Nápolyban meghalt.

— **Előléptetés.** A m. kir. honvédelmi miniszter Dr. Ritscher Samu ügyvédet, a pozsonyi honvédkerületi hadbírósnágnál lévő beosztása mellett f. évi január hó 1-től zászlóssa léptette elő.

— **Kitüntetés.** Ő felsége Hradil József volt ügyvédi írnök muraszombati lakosnak, I. o. szám. altisztnak a 20 honv. gy. ezredben a koronás ezüst érdemkeresz-tet adományozta a vitézségi érem szalagján.

— **Felmentett szolgabíró.** Dr. Krenner István szolgabíró, ki hosszabb ideig a muraszombati főszolgabírói hivatalban gyakoroskodott, ki a mozgósítás óta harcéri szolgálattal teljesített, a katonai szolgálat alól fölmentetett. A főispán hatáskörében Krenner szolgabírót a felsőbírói főszolgabírói hivatalhoz osztotta be. Ideiglenesen azonban hat heti szolgálattelre a szentgotthárdi főszolgabírói hivatalhoz rendelte ki szolgálattelre.

— **Kitüntetés.** Ő felsége a Király Sohár István ferenczlaki túzóltó főparancsnoknak 25 éves szolgálatá alkalmából a Tüzoltó Diszérmet adományozta. A diszérmet a vármegye alispánjának képviselőjében Horváth Pál járási főszolgabíró folyó hó 27-én ünnepélyesen adja át a kitüntettnek.

— **A VII-ik hadikölcsön eredménye.** A hetedik hadikölcsön eredménye Vasvármegyében, dr. Ostffy Lajos főispán ur hazafias agitáció folytán fölfülmulta az összes eddigi hadikölcsönjegyzéseket, amennyiben arra a megye intézményei és közönsége több mint 30 millió koronát jegyeztek. A helybeli két intézetnél a jegyzések ekként eszlottak meg:

A Muraszombati Takarékpénztárnál a felek jegyzése	K	506,650
A Muraszombati Takarékpénztárnál saját jegyzése		500,000
	Összesen K	1,006,650
A Muraszombati Mezőgazdasági Banknál felek jegyzése	K	508,550
A Muraszombati Mezőgazdasági Banknál saját jegyzése		200,000
	Összesen K	708,550

Megemlítjük még, hogy a hetedik hadikölcsön országos eredménye feülmulta a 3,600 millió koronát.

— **A polgári iskola estélyének** minél vonzóbb, hatásosabb sikerét biztosítandó, nagyban folytak az előkészületek. Megállapítható, hogy a rendezőbizottság a legjobbba kívánja nyújtani s máris sikerült a közreműködők lelkes gárdáját megnyerni. A műsor még nem teljes, azonban az eddigiekből következtetve a közönségnek kedélyes, hangulatos esztélyben lesz része. A műsort követőleg Szombathely egyik első zongyversenyeke fog hangversenyezni. Közlebbiekét még nincs módunkban közölni, csupán annyit, hogy az estély előreláthatólag — február első felében lesz megtartva.

— **Az országos képviselőválasztok névjegyzékének összeállítása.** A vallás és közoktatásügyi miniszter a helügyminiszterrel egyetértőleg felhívta a közigazgatási bizottságokat, hogy a képviselőválasztók jövő évi névjegyzékének összeállítása céljából az irni olvasni tudást igazoló vizsgálatoknak 1918. évi február havában való megtartása iránti intézkedést mielőbb megtegyék, illetve a kijelölt állandó bizottságok a vizsgálatokat mielőbb megtartsák.

— **Felmentettek figyelmeiben.** A felmentettek bevonulá ánál tapasztalták, hogy oly egyének, akik a h. védelmi minisztertel meghatározott időre felmentést nyertek, különfele — el nem fogadták — ürügyek alatt a felmentési határidő lejáratá után is még odahaza maradnak és nem vonulnak be. A katonai parancsnokság közli, hogy az ily indokolatlanul odahaza lévő volt felmentettek, akik már bevonulva voltak, a csapatsteikekhez, akik pedig még bevonulva nem voltak, a kezeik közt lévő néplékelési igazolványi lapjaik szerinti honv. kiegészítő parancsnoksághoz, illetőleg cs. és kir. hadkiegészítő kerületi parancsnoksághoz azonnal bevonulni tartoznak. Kivételt képeznek azon egyének, akiknek a közigazgatási hatóságok a fennálló rendeletek értelmében felmentési kérelmük elintézéséig bevárásai engedélyt adtak.

— **Az orosz és a magyar foglyok szabadsága.** Az orosz kormány azzal a kéressel fordult hozzánk, hogy a Magyarországon és Ausztriában fogságban lévő orosz foglyoknak a cár nevenapja helyett január 19-én — a mi időszámításunk szerint — szabadnapot adjunk. Az orosz kormány viszont elrendeli, hogy az oroszországi magyar és osztrák hadifoglyok, mint eddig is, szintén szabadnapot kapjanak Károly király születésnapja alkalmából. Az idő rövidségére való tekintettel a sajtó útján is közlik a közönséggel ezt a vizsonos rendelkezést, hogy minden munkaadó idejében tudomást szerezzen erről az általános és feltétlenül megtartandó rendeletről, Azokat a munkaadókat, akik értesülés hiányában, vagy szándékosan nem adják meg a szabadnapot, az illetékes katonai hatóságok pótszabadnap adására fogják kötelezni.

— **Ingyenes kenyérkereseti tanfolyamok hadi özevgyek és leányrúvák részére.** Az országos népokató egyesület hadi özevgyek és leányrúvák s általában a hadbavonultak női hozzátartozói számára a következő ingyenes kenyérkereseti tanfolyamokat tart fón. És pedig: Polgári iskolai. — Kereskedelmi. — Elárústónői. — Mozigépekezés. — Irógépekezés. — Gyenge áramu villanyszereles. — Brös áramu villanyszereles. — Fényképezés. — Vegyszegedi tanfolyam. — Intézüi házvezetés. — Kávéházi és vendéglői felszolgáló tanfolyam. — Házfelügyelői tanfolyam. — Felső ruha varrás. — Fehérruha varrás. — Gyermekruha varrás. — Géphimzés. — Gépötös — Művirág készítés. — Női kalap készítés. — Női fűző készítés. — Női hajfésülés és manikúr. — Szépség ápolás. — Virágkertészet. — Bolgr kertészet. — Baromfi tenyésztés. A tanítás teljesen ingyenes. Szegénysorsuak tanulmányi segélyben részesülnek. Beiratkozni az év minden hó végéig lehet az igazgatóságnál (levélben is): Budapest, VII., Kertész-utca 31. I. em.

**Az iskolai szünet újabb meghosszabbítása.**  
Vázysonyi Jenő szénkormánybiztos, mint értesülünk, rendeletet adott ki, amelyben meghagyja, hogy az előadások az összes iskolákban továbbra is szüneteljenek vagyis január 17-éig megállapított iskolai szünetet február 4-ig (hétfő) hosszabbítsák meg. A közoktatási miniszter ennek megfelelően már intézkedett.

**Leégett erdei lak.** Ocsék István alsó-márcei lakosnak az erdőn levő lakatlan háza f. hó 6-án délután fél kettő tájban kigyulladt és leégett. A lakóházat valószínűleg kőbor orosz gyöngyök gyújtották fel. A csendőrség a gyújtogatók után nyomozást indított.

**Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára!**  
Hadseregélyőz Hivatal főpénztára, Képviselőház.

## Apróságok.

### Szegény Szombathelyiek.

Az ottani lapokból olvassuk, hogy a város polgármestere értesíti a közönséget, hogy a decemberi petroleum elfogyott s hogy néhány napi türelemre van szükség, amíg a januári megérkezik.

Lám milyen jó nekünk! Nálunk még a novemberi sem fogyott el!

### A jó Mária!

Van nálunk egy szellemidéző társaság, melyről sokan úgy tudják, hogy már egész életbenrendezésük szerint idomul, hogy mit mond a szellem? Ha a szellem azt mondja, hogy »vendég áll a házhöz«, hát van nagy sürgés-forgás, csak-hogy az eljövendő vendég rendben talájon mindent.

Történt a múltkor, hogy a társaság egyik törzsvendégénél cselédváros állott be s egyik korábbi cselédjét szerette volna visszaszerezni. Előszedik a háromlábú, hogy megtudják, merre is van a jó Mária.

Szokásos bevezető után kérdik a jelentkező szellemet, hogy: »Mondd meg nekünk kedves szellem, hol van a mi jó Mária?« A szellem mond egy várost, mire tovább kérdik: »Jó, jó, de így nem találjuk meg, talán lennél szives kedves szellem közelebbi címet is mondani?« Mire a szellem újból elkezd kopogni, de csupán a három első betűjű jutott, mert a társaság férfitagjai — tekintettel a jelenvolt hölgyekre — körösban insettek le a szellemet, mondván: »Köszönjük, köszönjük, kedves szellem, a többi ugyis tudjuk«.

### Ami fontos.

Kedves jó N. Miklós szomboránkkal történt, hogy a közelmúlt adókövetéssel sehogysen volt megelégedve s mivel a kivételt bizottság hajlíthatatlan maradt, nagy-nagy fellebbezést készített a közigazgatási bírósághoz. Mondják, hogy a 12 éves fellebbezésben könyfakaszióan érvelt azon lehetetlenséggel szemben, hogy tőle 400.— mondó: Négyezer korona kereseti adót igényeljenek.

Minden rendben lett volna, de végül azzal nem volt tisztában, hogy vajon milyen címzés illeti a közigazgatási bíróságot? Végig is járt minden hivatalt s mivel mindenütt csak tekintetes címzőr tudtak, Miklós barátunkat ez sehogysen elégitette ki s fejcsóválva elégedetlenül távozott. Avatottak tudni vélik, hogy a kérvény még ma sem ment el.

**Ne fedkezünk meg a kórházainkban ápolts beszünt katonákról!**

## Közgazdaság.

### Mikor legzsírosabb a tehéntej?

A tehén egyik elléstől a másikig terjedő fejési időszakban különböző mennyiségű és minőségű tejet ad. Legtöbb tejet ad az ellés után 2—3 hónapig, azután csökken az a mennyiség és valami 5—6 hónapon át meglehetősen állandó marad, majd ismét erősen csökken, míg végre teljesen elapad, vagy 6—8 héttel a leállítás előtt mesterségesen elapasztják. Ez áll nagy általánosságban a a mennyiségre, amit azonban természetesen nagyon befolyásol az állat takarmányozása és egyéb körülmények. Kérdés, hogy a tej minőségét illetően lehet-e szintén valamilyen rendszerességet megállapítani?

A tehén, mint tudjuk, 10—14 napig nálunk alig élvezhető tejet ad. Ez a főcstej. (Azért hangsúlyozzuk, hogy »nálunk« alig élvezhető, mert pl. a svédek csemegészámba menő eledelet készítenek belőle.) A főcstej zsírtartalma egészen rendes, bár egyébként az összetétele nagyon is elüt a rendes tej összetételétől. Ez a zsírtartalom azután nem változik lényegesen akkor sem, mikor a frissfejs tehén teje, a 3-ik héten, egészen rendes összetételűvé válik. Ilyenkor adja a tehén a legtöbb és legzsírosabb tejet.

A tejnek zsírtartalma azonban már a 2—3. hónapban csökken úgy, hogy mire a borjút elválasztjuk, a tehén teje már lényegesen kevesebb zsírt tartalmaz. Innen származik az a vélekedés, hogy a friss fejs tehén teje kevésbé tartalmaz, kevésbé zsíros. Ebből csak annyi igaz, hogy a szoptatás ideje alatt adja a legzsírosabb tejet, mire fejésre kerül a sor, a zsírtartalom már csökken. Később ismét emelkedik úgy, hogy a fejési időszak utolsó hónapjaiban megint zsírosabb tejet ad a tehén.

Meg kell még jegyeznünk, hogy a fejés elején fejt tehenet jóformán alig találunk zsírt, míg a fejés végfelé nagyon is zsíros tejet fejünk. A különbség óriási lehet. Pl. a kezdetben kifejt első deciliter tej alig mutat 1/2 vagy 1% zsírt, míg az utólagra kifejt csöppek 9—10% zsírtartalmat mutatnak.

**Lenmagtermesztés.** A mindinkább fokozódó zsíradékhány enyhítésének egyik módja volna az olajos növények természetesen felkarolása. Ebben az irányban már két év óta történnek is megfelelő lépések, de még mindig nem vezettek a várt eredményhez. A természetese leginkább ajánlható olajos magvak egyike a lenmag. Elég tekintélyes mennyiségű magot terem, magas olajtartalommal, amelyet étkezési célokra is kitűnően fel lehet használni. Pogácsájja elsőrendű abrak fejőstehéneknek és növedéjköszárnak, kiadatott és kimunkált fonalát pedig ma számos nélkülözhetetlen fonátlárnak a készítéséhez lehetne felhasználni. A len lazább természetű, üde és jó erőben lévő talajon bő magtermet ad. Kat. holdankint termethet 3—5 q. mag és 12—15 q. száraz lenkört. A len természetesen elsőrangú feladat a talajnak tökéletes előkészítése. Szükséges a sekély tarlószántás és a tavaszi gabona alá szokásos ösi-szántás. A sekély tarlóörös gyomirtás céljából kívánatos. Tavasszal a lent lehetőleg korán vessük, mert akkor biztosabban sikerül. Fondolnak vetni lennek a korai vetés megfontolandó volna, mert nyüvése aratásra esik, de a tökéletesen magtermesztésre szánt lenvetés betakarítása már a sürgős aratási munka utáni időre fog esni.

**Rézgálic.** Illetékes körök részéről nagy értesülünk, hogy a földművelésügyi kormány az idén is gondoskodni szándékozik a szőlősgazdák rézgálic-szükségletéről. Mintán a tárgyalások a hazai és külföldi gyárakkal most vannak folyamatban, ma még nem lehet tudni, hogy a szőlősgazdák igényeit teljes mértékben kielégíthetők lesznek-e s hogy a rézgálic mily áron kerülhet forgalomba? A kormány a szükséglet nagy részét külföldi gyárról lényen kíván beszerezni, ez a körülmény nagyon befolyásolni fogja a rézgálic árának csak később várható kialakulását. Előre jelezzük, hogy annak az ára az idén jóval magasabb lesz, mint eddig volt s ha talán a szükséglet egészen nem is lesz fedezhető, a földművelésügyi minisztérium mindenesetre igyekezn fog, hogy a szőlősgazdák legalább a legminimálisabb mennyiségben idejekorán hozzájussanak e fontos cikkhez.

**Cukor.** A közlemezési miniszter értesítette a járás főszolgabíróját, hogy az eddigi 300 métermázsza havi cukor mennyiség helyett, csupán 250 métermázszt fog a jövőben kiutalni, mihez képest a maximális fejqnóta havi 50 dgr. lesz.

**Takarmány.** Tevésen az a hír terjedt el, hogy a takarmányhiányt hivatalosan fogják összeírni. Ezzel szemben felhívjuk gazdaközönségünk figyelmét arra, hogy akinek takarmányra szüksége van annak ezt a közösi előjárásággal igazolni kell. Ebben kiemelendő, hogy milyen általánosságban van s, hogy milyen takarmánykészlet felett rendelkezik. A közösi bizonyítvány az illető gazda által a Takarmányintéző Bizottsághoz, Szombathelyre küldendő, s ha ott megfelelően véleményeztetik, úgy a kérvény kiutalás végett a Takarmány Központ-hoz, Budapestre lesz továbbítva.

**A sertés-termékek maximálása.** A hivatalos lap közli a kormány rendeletét, amely a sertés-husnak és melektérmeikének újabb ármaximálását állapítja meg. E szerint a szalonnáért és nyers disznósírért követelhető legmagasabb ár 9 korona 70 fillér. Mindennemű friss sertés-húshús 8 korona 50 fillérel magasabb árt követelni, vagy fizetni tilos. A leölt szalonnás sertésnek egészen vagy feldarabokban való adósvételése esetében követelhető legmagasabb árt az alispán állapítja meg, ez az ár azonban kilónként 9 korona 20 fillérel magasabb nem lehet. Az olvasott disznósír maximális ára 11 korona.

**A hadifoglyok kicserélése.** A hadifoglyok általános helyzetéről folytatott berni tanácskozások pozitív eredményre vezettek. Minden negyvennyolc évet betöltött s már tizennyolc hónap óta hadifoglyásban élő katonát és altisztet mostantól fogva hazaszállítanak. Az úgy a ne kategóriába tartozó tiszteket Svájcba internálják. Ezenkívül jelentékeny könnyítéseket állapodtak meg a hadifoglyokkal való bánásmód tekintetében, úgy a levelezést, a csomagküldést, mint a munkát és foglyelment illetoen.

**Leveleken a feladót fel kell tüntetni.** A kerdskedelemügyi miniszter rendelethez ezentul Ausztria, Bosznia-Hercegovina és Németország kivételével az egyéb külföldre szülő levélpostai küldemények a feladó nevének és pontos címének a küldemény külsején való feltüntetésre kötelező.

**A tokekamat- és járadékadó bevallása.** A tokekamat- és járadékadó alá eső jövedelmeket 1918. január 20-ig köteles az azokat élvező egyén vagy érkölszi személy bevallani. A tokekamat- és járadékaó az adóvet megelőző évben élvezett kamat- és járadékjövdelem után lévő kivendőt, az 1918. évi adózatás alá az 1917. évben élvezett kamat-(járadék)-jövdelem vallandó be. A tokekamat- és járadékadó az adóköteles fél állandó tartózkodási helyén vetetik ki. A pénzintézetek a náluk elhelyezett és tőkésített kamatok összegét e hó utolsó napján kötelesek az illetékes kir. adóhivatalnak kimutatni és ezen kamatok után járó adót egyidejűleg beszovalgáltatni; jogosítva vannak azonban arra, hogy ezt az adót a kifizetett vagy a tőkéhez irt kamatokból visszatéríthessék.

A szerkesztésért felelős: Scheibner Aladár.

— Örizzük meg hosi halált halt kedveseink emléket: A hosszú háboru, sajnos, majd minden családból kiragadott egy-egy hosi halált halt kedves hozzátartozót, kinek emlékére szívesen áldoz mindenki. Hósi halált halt hozzátartozója arcképét mindenki kegyelettel őrizi s annál szívesebben teszi ezt, ha egy alkalmas, díszes, a lakást is díszítő fényképtartó keretbe helyezheti a dícső halált halt hős arcképét. E keretbe bármilyen meglevő arckép elhelyezhető, s díszes, szép kivitelével (fekete moiret alapon, ezüst nyomással) a megható gyász ünnepélyes jellegét viseli magán. Kapható: Balkányi Ernő papírkereskedésében Muraszombat.

— **Uj könyv.** Szentmártoni Darnay Kálmán: Gisimár a magyar könyvpiac legérdekesebb regénye! A Gisimár az első magyar nyelven írt őskori regény, mely oktatja és kedvesen szórakoztatja olvasóját. Ára fizve 3 korona, díszes vászonkötésben 4 korona. Kapható Balkányi Ernő könyvkereskedésében Muraszombat.

## 1918. évre

nemet és vend naptárak

kaphatók: Balkányi Ernő könyvkereskedésében Muraszombat.

**Rendelje meg** lapunkat a harctéren

lévő férje, fia, testvére. rokona stb. részére. Nagy örömet szerez nekik. Lapunkat a tábori posta rendszeren kézbesít!

35 dekás  
tábori dobozok

kaphatók

Balkányi Ernőnél

Muraszombat.

## VIGYÁZZON

egészségére!

Megbízható és jómínőségű nikotinmentes  
**cigaretta-hüvelyeket**

csakis **BALKÁNYI ERNŐ** könyv- és papírkereskedésében Muraszombatban szerezhet be.

## Iparosok! Kereskedők!

Ingyen hirdetés.

Fizessen elő a „Muraszombat és Vidéke“ hetli lapra,

melyben — egy félévi előfizetés után 5 korona — a czég nevét, helyét és foglalkozását ingyen közli.

Cím: **Muraszombat és Vidéke** kiadóhivatala Muraszombat.

≡ VASVÁRMEGYE ≡

≡ LEIRÁSA ≡

népszerű füzetecske iskolai és magán célra, a vármegye több iskola III. osztályába bevezetett tantárgya. ára 20 fillér. Kapható **BALKÁNYI ERNŐ** könyv- és papírkereskedésében, Muraszombatban.

### Nélkülözhetetlen utmutató.

Körjegyzői, ügyvédi, járásbíróági és magán hivataloknak, községi bíráknak, vendéglősök és magánosoknak nélkülözhetetlen utmutató

Muraszombatjárás községeinek

### névjegyzéke

Feltüntetve: a községek új elnevezése ABC rendben, távolság Muraszombattól oda és oda és vissza kilométerekben, a község melyik körjegyzőséghez tartozik és annak utolsó postája, lakosainak száma. A bírósági kiküldött és végrehajtó napi díja és utazási illetménye kilométerenkint.

Ára

10

fillér

**Könyvujdonságok** a megjelenés után

azonnal kaphatók, ugyszintén Olcsó Jókai — Modern Könyvtár — Magyar Könyvtár fizeteli raktáron nagy választékban. — **Balkányi E. Muraszombat.**

Előfizetőknek ingyenes  
hirdetés-rovata.

## Ipar és kereskedelem.

Előfizetőknek ingyenes  
hirdetés-rovata.

**HELYBELIEK:**

ASCHER B. és FIA fűszer-, festék-, csemege-, liszt-, vetemény-magvak, ugyszintén üveg- és porcellánkereskedése. Férfi és női czipő raktár. Vesz mindenféle gabonát.

ANTAUER JÓZSEF babsütő és mézeskalácsos

BENKŐ JÓZSEF Szállódája az „Elefánt“-hoz.

DOBRAI JÁNOS nagy vendéglője

BOROS BENŐ kávéháza.

CZIPOTT MIKLÓS férfi- és női czipész.

DICK SÁNDOR sajtgyáros.

FÜRST A. és FIA fűszer-, festék-, csemege-, liszt-, vetemény-magvak, ugyszintén üveg és porcellánkereskedése.

HEKLICS ISTVÁN vas- és fűszerkereskedése Muraszombat. Lendva utca.

KR. HIRSCHL divatruház. Legolcsóbb bevásárlási forrás. Fő utca.

HEIMER IGNÁC deszka-, faszén-, mész-, cement- és vegyeskereskedése Lendva-utca.

HALBARTH HENRIK vendéglős.

KEMÉNY MÓR „Korona“ kávéháza.

HIRSCHL ANNA fűszer kereskedése és kész férfi ruharaktára a vasút állomás mellett.

PLACSEK VENCEL órás és aranyműves Muraszombat.

KARDOS JÓZSEF vaskereskedő, szecsakavágó gépek árusítása

NADAI JÓZSEF

bornagykereskedése, Gróf Szápáry-utca.

KOLOSSA JÁNOS férfi- és női czipész.

FLISZÁR JÓZSEF vendéglős.

KOHN LIPÓT fűszerkereskedő, deszka, mész, cement és eternit pala árusítás.

KOFJACS FERENCZ épület- és műlakatos kerékpár javító.

NEMECZ JÁNOS vaskereskedő, nagy raktár varrógép-, kerékpár és mindenemű gazdasági gépekben.

POLLÁR JÓZSEF pékmester. Templom-utca.

PÉTERKA FERENCZ vendéglős.

PÁLFI ISTVÁN kovácsmester Lendva-utca.

RATKOL TIVADAR gőztéglagyára.

RITUPER ALAJOS épület- és műlakatos, kerékpár-, mérleg és fegyverjavító műhely. Kerékpár raktár.

SIFTAR LAJOS gőzmalom tulajdonos.

TURK JOZSEF vendéglős Templom-utca.

URSZULESZKU PÉTER uri és női fodrász.

**VIDÉKIEK:**

BRANDSTEIN ISTVÁN kéményseprő-mester Szombathely.

GROSZ SAMU vendéglős Urdomb.

SIFTAR ISTVÁN vendéglős Pálmafa.

HORVÁTH IVÁN vendéglős Lendvaemese.

HAHN HERMAN vegyeskereskedő Bodóhegy.

HIRSCHL LIPÓT vegyeskereskedő Köhidán.

KÜZMICS MÁTYÁS vendéglős Battyánd.

KOUSZ ANTAL vendéglős Bpest VII. Sip-u. 5.

KÜHAR ISTVÁN vendéglős Mezővár.

KÜHAR JÁNOS vendéglős Battyánd.

KÜHAR ISTVÁN vendéglős Márkusházán.

OBÁL SÁNDOR vendéglős Bodóhegy.

SÁVEL JÁNOS vendéglős Kísszombat.

STIVAN FERENCZ vendéglős Köhida.

SIFTAR MIHÁLY vendéglős Sűrűház.

SOMMER JOZSEF vendéglős Felsőlendva.

VEZÉR JOZSEF vendéglős Mártonhely.